



Innst. 360 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 130 LS (2015–2016)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylker til Trøndelag fylke og endringer i lov om forandring av rikets inndelingsnavn

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Det vises i proposisjonen til at kommunal- og moderniseringsministeren etter Stortingets behandling av Meld. St. 14 (2014–2015) Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner, inviterte alle landets fylkeskommuner og Oslo kommune til å innlede prosesser med sikte på å vurdere og avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabofylker. Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag hadde allerede startet sine prosesser, og har våren 2016 gjort vedtak om å bli den første sammenslåingen i regionreformen.

I proposisjonen fremmer regjeringen forslag om å slå sammen Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylker til Trøndelag fylke, med virkning fra 1. januar 2018. Forslaget er i tråd med Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommuners søknad av 27. april 2016 om sammenslåing til Trøndelag fylke.

1.2 Bakgrunn

Stortinget har vedtatt at det fortsatt skal være tre folkevalgte nivåer i Norge, og har bedt regjeringen gjennomgå oppgavene til det regionale folkevalgte nivået parallelt med kommunereformen. Videre har Stortingets flertallet uttalt at «[n]ye oppgaver til regio-

nalt nivå forutsetter at prosessen fører til færre fylkeskommuner/regioner av en viss størrelse», jf. Innst. 333 S (2014–2015).

På regionalt nivå er Norge delt inn i 19 fylker: 18 fylkeskommuner og Oslo kommune som har ansvaret for alle fylkeskommunale oppgaver innenfor kommunens grenser.

Fylkesinndelingen i Norge har vært preget av stabilitet siden landet på 1660-tallet ble delt inn i 12 amt.

Per 1. januar 2016 var det 313 370 innbyggere i Sør-Trøndelag, og 136 399 innbyggere i Nord-Trøndelag, henholdsvis landets 5. og 15. største fylke. Et samlet Trøndelag med om lag 450 000 innbyggere vil bli det 5. største fylket i innbyggertall. Arealmessig er begge fylkene blant de største, bak Finnmark, Nordland, Hedmark, Troms og Oppland. Et samlet Trøndelag på om lag 41 250 km² vil bli landets nest største fylke i areal.

1.2.1 De lokale prosessene i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag

Fylkestingene i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag vedtok i oktober 2014 å igangsette en felles utredning om samling av trøndelagsfylkene. Fylkene satte selv følgende mål for prosessen:

«Målet er en region med livskraft, bærekraft og konkurransekraft. For å lykkes er det vesentlig å videreutvikle det folkevalgte regionale nivået, gjennom å effektivisere og styrke forvaltningen ved sammenslåing av fylkeskommunene. En slik styrking vil også gjøre fylkeskommunene bedre i stand til å ta på seg nye oppgaver.»

Utredningen omtalte følgende tema og områder: politiske avklaringer, balansert og bærekraftig utvikling, organisasjon og administrative forhold, administrasjonssenter, statens organisering, økonomiske

forhold, tjenesteproduksjon og prosess. Utredningen ble gjennomført av fylkeskommunene selv under ledelse av en styringsgruppe, og fikk navnet «Trøndelagsutredningen». Arbeidet ble gjennomført med bred medvirkning fra ansatte i begge fylkeskommunene

Utredningen ble ferdigstilt innen fristen satt i mandatet, 1. november 2015. Politisk ledelse i de to fylkeskommunene framforhandlet på grunnlag av utredningen et forslag til intensjonsplan for hvordan sentrale spørsmål skal løses.

OM HØRINGEN

Trøndelagsutredningen og forslag til intensjonsplan ble lagt ut til offentlig høring i perioden 3. desember 2015 til 5. februar 2016. Den offentlige høringen henvendte seg både til enkeltpersoner og organiserte interessenter.

Høringsuttalelsene varierer med hensyn til hvor tydelig de uttaler seg om selve sammenslåingsspørsmålet. Noen uttrykker klart om de er for eller imot sammenslåing, og noen begrunner også standpunktet. Andre sier ikke noe om hva de mener om sammenslåing, og enkelte uttrykker hva de krever eller forventer dersom sammenslåing blir vedtatt. Noen baserer sine positive eller negative uttalelser på bestemte forutsetninger, men sier ikke noe om hvordan de stiller seg dersom forutsetningen innfris eller fjernes.

Åtte av 23 kommuner i Nord-Trøndelag og alle de 23 kommunene som har uttalt seg i Sør-Trøndelag er positive til sammenslåing.

I Nord-Trøndelag har bare to kommuner uttalt seg negativt, mens tre er betinget negative. Ti kommuner sier ikke noe om hvorvidt de er for eller imot sammenslåing.

Av statlige myndigheter uttrykker flere seg positivt til sammenslåing, mens ingen uttrykker seg negativt.

Se nærmere omtale av høringsuttalelsene i proposisjonen.

HØRING AV INNBYGGERNE

Fylkeskommunene er ikke omfattet av regelen om innbyggerhøring i inndelingsloven § 10. Begge fylkestingene vedtok å gjennomføre en felles innbyggerundersøkelse. Det ble også arrangert fire store folkemøter i perioden, i tillegg til at det ble gitt orientering på relevante arenaer.

Samlet viser innbyggerundersøkelsen at 54 prosent er positive og 24 prosent er negative til Trøndelag fylke.

I Sør-Trøndelag er 58 prosent positive og 18 prosent negative, mens 43 prosent er positive og 37 pro-

sent er negative i Nord-Trøndelag. Samtidig gir om lag 20 prosent av innbyggerne i begge fylkene uttrykk for at de hverken er for eller imot en fylkes sammenslåing.

I Nord-Trøndelag ble det fremmet ønske om å avholde folkeavstemning om sammenslåingsspørsmålet. Fylkestinget vedtok å ikke avholde folkeavstemning.

OM VEDTAK FATTET I FYLKESTINGENE

På bakgrunn av Trøndelagsutredningen, intensjonsplanen, høringsrunden og innbyggerundersøkelsen vedtok begge fylkestingene 27. april 2016 å søke «Stortinget om at Nord-Trøndelag fylke og Sør-Trøndelag fylke slås sammen til ett fylke fra 01.01.2018.» I Nord-Trøndelag fylkesting ble vedtaket gjort med 21 mot 14 stemmer. I Sør-Trøndelag fylkesting ble vedtaket gjort med 41 mot 2 stemmer.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet hadde innkalt til felles fylkestingsmøte samme dag, med forbehold om positive vedtak i begge fylkestingene, jf. inndelingsloven § 25. Kommunal- og moderniseringsministeren åpnet møtet, før fylkesordførerne overtok møtelederansvaret. I møtet ble navn og øvrige punkter i inndelingsloven § 25 diskutert. Etter felles fylkesting ble det satt nye fylkesting, som stadfestet enigheten fra fellesmøtet gjennom enstemmige vedtak i begge fylkestingene. Dersom Stortinget imøtekommer søknaden om sammenslåing, vil Kommunal- og moderniseringsdepartementet følge opp med å legge til rette for kongelig resolusjon tidlig høsten 2016.

1.2.2 Regionreformen

Stortinget har bedt om en regionreform samtidig med kommunereformen. En sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag vil være første steg i regionreformen.

Sommeren 2015 inviterte regjeringen fylkeskommunene til å innlede drøftinger av sammenslåingsalternativer, med sikte på å vurdere og avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabofylker. Fylkeskommunene er bedt om å fatte vedtak innen 1. desember 2016. Deretter vil regjeringen foreta en samlet vurdering av regionstrukturen i lys av målene for reformen og kriteriene for regioninndelingen.

Regjeringen tar sikte på å legge frem forslag for Stortinget til ny struktur for det regionale folkevalgte nivået våren 2017, basert på fylkeskommunenes vedtak og regjeringens samlede vurderinger. Regjeringen har som mål å gjennomføre kommunereformen og endringer i regionalt folkevalgt nivå samtidig, slik at sammenslåing til nye kommuner og nye regioner kan tre i kraft fra 1. januar 2020.

1.3 Konsekvenser ved sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag

Det vil være både direkte og indirekte konsekvenser ved å vedta endringer i fylkesstrukturen. Det redegjøres i proposisjonen for konsekvenser ved en sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag.

1.3.1 Engangskostnader ved fylkes-sammenslåing

Det koster å gjennomføre store organisatoriske endringer. Manglende erfaringer gjør det vanskelig å fastslå omfanget av kostnader ved slike prosesser.

Inndelingsloven § 15 sier at «staten [gir] delvis kompensasjon for eingangskostnader som er direkte knyttet til disse prosessane». Regjeringen ønsker som et utgangspunkt å legge til rette for at staten dekker nødvendige ekstrakostnader ved fylkessammenslåinger.

Departementet antar at kostnadselementene i stor grad vil være de samme som for kommunesammenslåinger. De største enkeltkostnadene har ofte vært knyttet til IKT. Departementet ser det som sannsynlig at kostnadene for fylkessammenslåinger vil kunne sammenlignes med sammenslåing av store kommuner.

Regjeringen vil legge til rette for en enkel modell der sammenslåinger som vedtas av Stortinget får utbetalt mellom 30 og 60 mill. kroner til dekning av engangskostnader. Støtten differensieres kun etter antall fylker i sammenslåingen, ved at det utbetales 15 mill. kroner per fylke som inngår i sammenslåingen.

Modell for dekning av engangskostnader i regionreformen (kroner).

Antall fylkeskommuner i sammenslåingen	Kroner
2 fylkeskommuner	30 000 000
3 fylkeskommuner	45 000 000
4 fylkeskommuner	60 000 000

Engangskostnader utbetales ved etablering av nye regioner, og ikke dersom det bare gjennomføres grensejusteringer. Dersom det etableres nye regioner som består av deler av nåværende fylker, vil departementet legge til grunn samme praksis som ved kommunesammenslåinger. Antall innbyggere i de enkelte delene vil være utgangspunktet for beregning av hvor stor andel av fylket som går inn i en sammenslåing, og størrelsen på engangskostnadene fastsettes i utgangspunktet ut fra de samme andelene.

I den foreslåtte modellen vil sammenslåingen av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag utløse statlige utbetalinger på 30 mill. kroner. Regjeringen vil også

benytte denne modellen ved fremtidige sammenslåinger i regionreformen. Finansiering av støtten vil bli behandlet i de ordinære budsjettprosessene.

1.3.2 Fylkesnummer og kommunenummer

Norge er i dag geografisk delt inn i et logisk hierarkisk system på åtte siffer som vil bli påvirket ved en sammenslåing av to eller flere fylker:

- To siffer som viser til fylke;
- som bygges på med to siffer som viser til kommune;
- som bygges på med to siffer som viser til delområde;
- som bygges på med to siffer som viser til grunnkrets.

De fire første sifrene er kommunenummeret, som har en knytning til hvilket fylke kommunen ligger i. Eksempel: 1702 Steinkjer i 17 Nord-Trøndelag er delt opp i sju delområder. 17020101 Susegg er første av 65 grunnkretser i Steinkjer kommune (grunnkrets nr. 1 i delområde nr. 1).

I tillegg finnes det et liknende hierarki knyttet til matrikelnummer og adresser.

Spørsmålet om hvordan man behandler fylkesnummer ved sammenslåing av fylker, og som en konsekvens av dette kommunenummer, er et spørsmål som må avklares på et tidlig tidspunkt i regionreformen.

Departementet mener at det er to alternativer som er aktuelle ved sammenslåing av fylker: 1) Nytt fylkesnummer og som en følge av dette tildeling av nytt kommunenummer for alle kommunene i det nye fylket. 2) Beholde fylkesnummeret for det befolkningsmessig største fylket og tildele nytt kommunenummer til kommunene i øvrige fylker.

Endring av fylkesnummer og kommunenummer vil ha størst konsekvens for de statlige felleskomponentene – Matrikkelen, Det sentrale folkeregisteret og Enhetsregisteret, og brukerne av disse. Omfattende endringer av fylkesnummer og kommunenummer i store registre som benyttes daglig, vil kreve god planlegging og ressurser. Kommuner som får nytt kommunenummer på grunn av fylkessammenslåingen må også tilpasse seg dette.

Det er enkelte elementer som må utredes videre. Regjeringen vil jobbe videre med disse to alternativene.

Det vises i proposisjonen til at det er nødvendig at dette spørsmålet er avklart tidlig høsten 2016 og vil inngå som en del av kongelig resolusjon høsten 2016.

Regjeringen vil behandle kostnader knyttet til dette i de ordinære budsjettprosessene.

1.3.3 Forholdet til valggjennomføring

1.3.3.1 STORTINGSVALG

Det følger av Grunnloven § 57 at det skal være 19 valgdistrikter, som hver har ett utjevningsmandat. Mandatfordelingen mellom valgdistriktene beregnes hvert åttende år, jf. Grunnloven § 57. Endringer i befolkningstall i de ulike valgdistriktene kan føre til endringer i mandatfordelingen. Neste beregning skjer i 2020, i forkant av stortingsvalget i 2021.

Inndelingen i valgdistrikter fastsettes i valgloven § 11-1, der det slås fast at hvert fylke utgjør et valgdistrikt.

Inndelingen i valgdistrikter skal blant annet ivareta lokale interesser. Antall valgdistrikter har innvirkning på hvor proporsjonalt valgresultatet blir, både geografisk og partipolitisk. Valglovutvalget uttalte i NOU 2001:3 at det er et alternativ å avvikle valg uten at det er samsvar mellom fylker og valgdistrikter. Dersom det skal gjøres endringer i antall valgdistrikter ved stortingsvalg, krever dette en grunnlovsendring.

I tråd med de regler som følger av Grunnloven vil det ved stortingsvalget i 2021 gjennomføres valg fra to valgdistrikter i Trøndelag, nåværende Nord-Trøndelag og nåværende Sør-Trøndelag. Det vil også tildeles et utjevningsmandat til hvert valgdistrikt.

Da en sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag ikke vil tre i kraft før 1. januar 2018, vil ikke stortingsvalget i 2017 bli berørt. Stortingsvalget i 2021 vil derimot bli påvirket av et vedtak om sammenslåing, og det vil være nødvendig med tilpasninger i både lovverk og rutiner for valggjennomføring.

Det vil også føre til et behov for tilpasninger i valgadministrasjonssystemet EVA og manntallsuttrekket hos Skattedirektoratet, samt endringer i rutine ved valggjennomføring i fylket.

Som det pekes på i Meld. St. 22 (2015–2016) vil departementet se nærmere på hvilke konsekvenser endringer i fylkesstruktur får for stortingsvalg.

Konsekvenser for valgloven

Avvikling av stortingsvalg i 2021 med to valgdistrikter i ett fylke vil kreve en rekke tilpasninger i valgloven.

Se proposisjonens pkt. 3.3.1 for nærmere omtale av disse.

Etter at Stortinget har fattet vedtak om sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag, vil departementet legge til rette for at det fremmes en proposisjon om endringer i valgloven i god tid før stortingsvalget i 2021.

Praktiske konsekvenser

Det vil også være praktiske konsekvenser av en sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag.

Hvor man har stemmerett, avgjøres av i hvilken kommune man er registrert som bosatt i folkeregisteret. Rissa kommune i Sør-Trøndelag og Leksvik kommune i Nord-Trøndelag har søkt om sammenslåing i Trøndelag fylke. Som en del av kommunesammenslåingen må det gjøres en vurdering av hvilket valgdistrikt den nye kommunen skal tilhøre.

1.3.3.2 FYLKESTINGSVALG

Bestemmelser om fylkestingsvalg er fastsatt i valgloven. Ved fylkestingsvalg utgjør det enkelte fylke ett valgdistrikt. Hvert fylke har ett fylkesvalgstyre. Ved en sammenslåing av fylkene vil det være mulig å gjennomføre fylkestingsvalget i 2019 med nye Trøndelag fylke som en samlet valgkrets med ett fylkesvalgstyre. Fylkestinget må selv vedta hvor mange representanter som skal velges til det nye fylkestinget i henhold til kommuneloven § 7.

I henhold til valgloven § 6-1 kan samme parti eller gruppe kun stille én liste i hvert valgdistrikt, og de folkevalgte skal representere befolkningen i hele valgdistriktet. Dette vil ha konsekvenser for partienes fylkeslag, som må stille en felles liste til valget. Sammenslåing av partienes fylkeslag vil kunne få konsekvenser for utbetaling av partistøtte i en overgangsfase. Departementet vil se på hvordan en slik overgangsfase kan tilrettelegges mest mulig hensiktsmessig.

Størrelsen på valgkretsene påvirker den geografiske representasjonen. Det vil være viktig å legge til rette for at alle deler av fylket blir representert i fylkestinget. Partiene er ansvarlige for å sørge for den geografiske fordelingen på listeforslagene. Personvalg kan få større betydning for sammensetningen dersom det er flere velgere som benytter muligheten til å gi personstemme.

Velgere bosatt i Trøndelag fylke vil måtte forholde seg til ulike kretsinndelinger ved de to valgene i 2019 og 2021. Det kan være utfordrende å formidle at de gamle fylkene igjen er valgdistrikt i 2021. I selve valghandlingen vil dette ha liten praktisk betydning for velgeren, da det uansett er kommunen som gjennomfører begge valgene.

1.3.4 Inntektssystemet for fylkeskommuner

Det vises i proposisjonen til at kostnadsnøkklene i inntektssystemet bør revideres ved større endringer i den regionale inndelingen og oppgaveporteføljen. Dette er også signalisert i regionmeldingen, jf. Meld. St. 22 (2015–2016). Inntektssystemet bør revideres med jevne mellomrom, og det vil derfor uansett være ønskelig med en revisjon av kostnadsnøkklene rundt 2020.

Departementet mener at det ikke er riktig at fylkeskommuner skal tape i inntektssystemet på å slå seg sammen før et nytt inntektssystem for nye regio-

ner er på plass. Departementet tilrår derfor at nye Trøndelag fylkeskommune kompenseres fullt ut for nettotap i utgiftsutjevningen som kan knyttes til endringer i kriteriedata som følge av sammenslåingen. Departementet tilrår videre at nye Trøndelag fylkeskommune får videreført tapskompensasjonen til Nord-Trøndelag fylkeskommune. Departementet legger til grunn at både tapskompensasjonen og kompensasjonen for tap knyttet til kriteriedata gis fram til neste revisjon av inntektssystemet eller fram til regionreformen trer i kraft.

1.3.5 Inndelingsloven, kommuneloven og lov om forandring av rikets inndelingsnavn

I Prop. 76 L (2015–2016) Endringer i inndelingslova og kommunelova (behandling av kommunesamanslåingar mv.) har departementet foreslått to lovendringer som har betydning for en sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommuner. For det første foreslår departementet at også medlemmer av kommuneråd og fylkesråd kan velges til fellesnemnda. Forslaget har betydning for Nord-Trøndelag fylkeskommune som har parlamentarisk styreform.

For det andre foreslår departementet i proposisjonen å kodifisere praksis når det gjelder måten kommunestyret eller fylkestinget kan settes sammen på ved en sammenslåing. Lovforslaget omfatter også fylkestingene. Det har vært praksis ved tidligere sammenslåinger under vekslende regjeringer at det ikke er nødvendig å holde nyvalg høsten før sammenslåing. Konkret foreslås det å lovfeste uttrykkelig hjemmel for Kongen til å fastsette at det nye kommunestyret eller fylkestinget skal velges av og blant de valgte kommunestyrene eller fylkestingene og hjemmel til å korte ned valgperioden for dem som ikke blir valgt.

I brev 4. januar 2016 svarte departementet på spørsmål om alle medlemmene i begge fylkestingene kan inngå i det nye fylkestinget fra tidspunktet for sammenslåingen fram til ordinært fylkestingsvalg høsten 2019. Det nye fylkestinget ville i så fall få 78 medlemmer, hvilket bryter med kommunelovens krav om at fylkestingets medlemstall «skal være et ulike tall». Det ville derfor være nødvendig med unntak fra loven. Departementet viste til at ordfører vil ha dobbeltstemme ved stemmelikhet i fylkestinget, jf. kommuneloven § 35 nr. 1. Etter departementets vurdering er det aktuelt å benytte hjemmelen i inndelingsloven § 17 annet ledd til å gjøre unntak fra kommuneloven § 7 nr. 2 om at fylkestingets medlemstall skal være et ulike tall. Det vil derfor la seg gjøre for fylkeskommunene fram til neste ordinære fylkestingsvalg, å sette sammen det nye fylkestinget med 78 medlemmer.

Fordi Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommuner i dag har ulik styreform, må fylkestingene både før og etter sammenslåingen ta stilling til styreform. Før sammenslåingen må de sittende fylkestingene votere over hvilken styreform den nye fylkeskommunen skal ha. Styreformen i den nye fylkeskommunen vedtas endelig når det nye fylkestinget konstitueres. Departementet vil sørge for nødvendige unntak fra kommuneloven § 18, jf. inndelingsloven § 17.

Fylkeskommunene har lagt opp prosessen slik at fellesnemnda skal bestå av alle fylkestingsmedlemmene.

1.4 Høringsrunde

Det fremgår av proposisjon at departementet ikke ser behovet for ytterligere høring av spørsmålet om sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylke.

1.5 Departementets vurdering

Regjeringen mener at det er riktig å legge til rette for sammenslåinger som er ønsket, og tilrår i proposisjonen at Stortinget vedtar sammenslåingen i tråd med søknad fra Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommuner, som ønsker sammenslåing fra 1. januar 2018.

1.6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det vises i proposisjonen til at det vil ha økonomiske og administrative konsekvenser både på kort og lang sikt å slå sammen to fylker til ett.

Departementet vil gi støtte til fylkeskommunene for å dekke omstillings- og prosesskostnader. Kommuner som får nytt kommunenummer vil få noen utgifter som følge av dette, men konsekvensen for enkelte statlige etater vil kunne være til dels store. Dette vil bli behandlet i de ordinære budsjettprosessene.

På langt sikt er det ventet at sammenslåingen vil gi en mer effektiv forvaltning, etter en overgangsfase med økte utgifter knyttet til gjennomføringen av sammenslåingen.

Departementet legger til grunn at sammenslåing av fylkeskommuner omfattes av arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse (kapittel 16), og at ansattes rettigheter vil bli ivaretatt i henhold til disse reglene.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Stine Renate Håheim, Stein Erik Lauvås, Helga Pedersen og Eirin Sund, fra Høyre,

Frank J. Jenssen, Mudassar Kapur, Bjørn Lødemel og Ingjerd Schou, fra Fremskrittspartiet, Mazyar Keshvari og lederen Helge André Njåstad, fra Kristelig Folkeparti, Geir Sigbjørn Toskedal, fra Senterpartiet, Heidi Greni, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, viser til Prop. 130 LS (2015–2016) Sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylker til Trøndelag fylke og endringer i lov om forandring av rikets inndelingsnavn.

Komiteen viser at regjeringen har invitert alle landets fylker til en nabopratt i forbindelse med den kommende regionreformen.

Komiteen viser til at Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag allerede hadde startet sine prosesser, og våren 2016 har gjort vedtak om å bli den første sammenslåingen i regionreformen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, ser svært positivt på at trøndelagsfylkene viser vei i den kommende regionreformen, som første nye region.

Komiteen viser til at i proposisjonen fremmer regjeringen forslag om å slå sammen Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylker til Trøndelag fylke, med virkning fra 1. januar 2018. Forslaget er i tråd med Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommuners søknad av 27. april 2016 om sammenslåing til Trøndelag fylke.

Komiteen viser til høringen hvor 8 av 23 kommuner i Nord-Trøndelag og alle de 23 kommunene i Sør-Trøndelag er positive til sammenslåing. I Nord-Trøndelag er bare to kommuner negativ, mens tre er betinget negative.

Komiteen viser til at av statlige myndigheter uttrykker flere seg positiv til sammenslåing, mens ingen uttrykker seg negativt.

Komiteen viser til at begge fylkestingene vedtok å gjennomføre en innbyggerundersøkelse. Resultatene viste et flertall i befolkningen i begge fylker for en sammenslåing.

Komiteen viser til at på bakgrunn av Trønderutredningen, intensjonsplanen, høringsrunden og innbyggerundersøkelsen vedtok begge fylkestingene 27. april 2016 å søke «Stortinget om at Nord-Trøndelag fylke og Sør-Trøndelag fylke slås sammen til ett fylke».

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspar-

tiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Stortinget også har til behandling Meld. St. 22 (2015–2016) Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver. Videre viser flertallet til at en sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag vil være første steg i regionformen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Innst. 300 S (2013–2014) fra kommunal- og forvaltningskomiteen om kommuneproposisjonen 2015, hvor flertallet bestående av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti uttaler at endringer i fylkesstrukturen må på samme måte som ved endringer i kommunestrukturen, bygge på lokale ønsker.

Disse medlemmer viser til at prosessen fram mot søknad om sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag er basert på lokalt initiativ og lokale prosesser. Regjeringens regionreform fraviker dette gjennom å sette mål for antallet fylker og tidsrammer for gjennomføring av prosessen. Dette er uheldig og i strid med frivillighetslinjen.

Disse medlemmer mener sammenslåingsprosessen i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag ville vært tjent med en reell involvering av innbyggerne gjennom folkeavstemninger. Ulike former for meningsmålinger kan ikke erstatte invitasjon til direkte medvirkning gjennom avgivelse av stemme i folkeavstemning.

Komiteen viser til proposisjonen hvor det foreslås at staten som et utgangspunkt vil legge til rette for å dekke ekstrakostnadene ved fylkessammenslåinger, slik Stortinget også har lagt til grunn i kommunereformen.

Komiteen viser til at det i proposisjonen foreslås å etablere en lignende modell som i kommunereformen, om tilskudd til engangskostnader, basert på antall fylkeskommuner som slår seg sammen.

Komiteen viser til at det for Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag, etter den foreslåtte modellen, vil utløse statlige utbetalinger på 30 mill. kroner.

Komiteen viser til at eventuelle endringer av valgdistrikt til stortingsvalget må fremmes gjennom endringer i Grunnloven.

Komiteen viser også til Meld. St. 22 (2015–2016) hvor endringer av valgdistrikt er omtalt.

Komiteen viser til at ved fylkestingsvalg utgjør hvert fylke én valgkrets. Det vil ha en del praktiske konsekvenser, som f.eks. valglister, og utbetaling av partistøtte i en overgangsfase.

Komiteen mener det er viktig at alle deler av den nye regionen blir representert i det nye regiontinget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at inntektssystemet må gjennomgås som en følge av ny regionstruktur.

Flertallet mener at det ikke er riktig at fylkeskommuner skal tape i inntektssystemet på å slå seg sammen før ett nytt inntektssystem for nye regioner er på plass.

Flertallet viser til Prop. 76 L (2015–2016) Endringer i inndelingslova og kommunelova (behandling av kommunesamanslåinger mv.), hvor departementet har foreslått lovendringer som har betydning for sammenslåing av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommuner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til departementets henvisning til at Nord-Trøndelag fylkeskommune får videreført 35 mill. kroner i tapskompensasjon for endringer i inntektssystemet i 2015. Tapskompensasjonen vil ligge fast inntil neste gjennomgang av inntektssystemet, og vil ikke bli påvirket av en sammenslåing.

Disse medlemmer viser til sine merknader ved behandlingen av nytt inntektssystem for fylkeskommunene i Innst. 300 S (2013–2014). Endringene som ble foreslått av departementet og gitt tilslutning til fra stortingsflertallet, ga omfordelingsvirkninger mellom fylkene som er vanskelig å forsvare. Det er derfor behov for en gjennomgang av inntektssystemet for fylkeskommunene som har en bredere begrunnelse enn behov for revisjon som følge av eventuelle endringer i antall fylkeskommuner, slik departementet sier i proposisjonen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det etter departementets vurdering er aktuelt å benytte hjemmelen i inndelingslova § 17 annet ledd til å gjøre unntak fra kommuneloven § 7 nr. 2 om at fylkestingets medlemstall skal være et ulikt tall. Det vil derfor være mulig for fylkeskommunene fram til neste ordinære fylkestingsvalg, å sette sammen det nye fylkestinget med 78 medlemmer.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener Stortinget må komme tilbake til ulike sider ved gjennomføring av sammenslåingen til Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag etter at det er gjort vedtak i Prop. 76 L (2015–2016) om endringer i inndelingslova og kommunelova. Blant annet gjelder dette vurdering av gjennomføring av valg, eller å sette sammen det nye fylkestinget av medlemmene fra dagens to fylkesting i tiden mellom sammenslåing og ordinært fylkestingsvalg.

Komiteen viser til at Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag har ulik styreform, og at ny styreform må stadfestes etter sammenslåingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag har gjennomført en god og involverende prosess.

Komiteen mener det er riktig å legge til rette for sammenslåinger som er ønsket, og støtter Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelags ønske om å slå seg sammen.

Komiteen viser til at det i intensjonsplanen for samling av trøndelagsfylkene står følgende: «Fylkestingene er enige om å arbeide for at fylkesmannsambetet i en sammenslått region skal ha hovedsete i Steinkjer.» Det vises videre til at regjeringen har besluttet at fylkesmannsambetene i Nord- og Sør-Trøndelag slås sammen til ett embete fra 1. januar 2018. Komiteen har merket seg at både Steinkjer og Trondheim opprettholdes som lokaliseringsteder for det sammenslåtte fylkesmannsambetet, med embetets hovedsete i Steinkjer, og at dette vil innebære at den nye fylkesmannen har sitt hovedkontor i Steinkjer med de funksjoner som er nødvendig for å kunne utøve rollen som fylkesmann.

Komiteen viser til at forslaget vil ha økonomiske og administrative konsekvenser både på kort og mellomlang sikt.

Komiteen viser for øvrig til Innst. 361 L (2015–2016) om endringer i lov om forandring av rikets inndelingsnavn.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Nord-Trøndelag fylke og Sør-Trøndelag fylke slås sammen til Trøndelag fylke fra 1. januar 2018.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 3. juni 2016

Helge André Njåstad

leder

André N. Skjelstad

ordfører